

Hoe leidend is de buis,
hoe bindend de kabel?

Week van het ondergronds bouwen

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

COB

denk diep powered by COB

Hoe leidend is de buis, hoe bindend de kabel?

Theo Voorzaat,
No return III,
1977

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

COB

denk diep powered by COB

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

COB

denk diep powered by COB

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

COB

denk diep powered by COB

Hoe kunnen wij elkaar helpen
ondergronds
te denken
?

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

COB

denk diep powered by COB

Aanleiding VROM pilot

COB-rapport (2004)
Beleidsbrief aan de 2de Kamer

Conclusies:

- ondergrondse drukte en chaos
- risico's
- impact op bovengrond (bomen)
- verstoring bodemarchief
- moeizame kansen sanering
- ondergrond in bestemmingsplan
- ondergrondse ontwikkelingskansen

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

COB

denk diep powered by COB

VROM pilot in Utrecht

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

Stadsdeel Oud-Zuid
aan de Oudegracht

diem diep aanpak voor de toekomst

Lessen uit de VROM pilot

- Redeneren vanuit gebiedskansen
- Bewustzijn, enthousiasme en bijval organiseren
- Meetellen ondergrondse baten in gebiedsexploitatie (van m2 -> m3) = lange termijn voor duurzaamheid en leefbaarheid
- Regie nemen

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

Stadsdeel Oud-Zuid
aan de Oudegracht

diem diep aanpak voor de toekomst

Met wie willen wij praten?

- Visievormers - voornemen tot ontwikkeling
- Planeconomen - haalbaarheidscontouren
- Ontwerpers - noodzaak in vormen
- Projectmanagers - partijen verbinden
- Projectleiders - zorgen dat het lukt
- Belanghebbenden - zorgen dat je je zin krijgt

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

Stadsdeel Oud-Zuid
aan de Oudegracht

diem diep aanpak voor de toekomst

Wie zijn wijzelf onderweg?

- Visievormers - voornemen tot ontwikkeling
- Planeconomen - haalbaarheidscontouren
- Ontwerpers - noodzaak in vormen
- Projectmanagers - partijen verbinden
- Projectleiders - zorgen dat het lukt
- Belanghebbenden - zorgen dat je je zin krijgt

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

Stadsdeel Oud-Zuid
aan de Oudegracht

diem diep aanpak voor de toekomst

Wat is de betekenis van de VROM pilot in Utrecht?

- Een breed georiënteerde gesprekskring van specialisten in Utrecht
- Een actief betrokken netwerk
- Een momentum geopend

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

Stadsdeel Oud-Zuid
aan de Oudegracht

diem diep aanpak voor de toekomst

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

Stadsdeel Oud-Zuid
aan de Oudegracht

diem diep aanpak voor de toekomst

Waar denken we dan aan?

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

C O E Centrum voor
Onderzoek en
Evaluatie van
de Nederlandse
Omgevingswet **diap** diagramma

Of nog andere beelden?

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

C O E Centrum voor
Onderzoek en
Evaluatie van
de Nederlandse
Omgevingswet **diap** diagramma

Aantrekkelijkheid – belevingswaarde?

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

C O E Centrum voor
Onderzoek en
Evaluatie van
de Nederlandse
Omgevingswet **diap** diagramma

Als je het dan begint uit te leggen...

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

C O E Centrum voor
Onderzoek en
Evaluatie van
de Nederlandse
Omgevingswet **diap** diagramma

Wat hebben we in Utrecht nu in handen?

Een thematisch visitekaartje

- overzichtelijk afwegingskader baten
- geschikt voor verschillende partijen
- bruikbaar op verschillende momenten in het werkproces

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

C O E Centrum voor
Onderzoek en
Evaluatie van
de Nederlandse
Omgevingswet **diap** diagramma

Is de ondergrond nog een geheim?

- Het onderwerp raakt geagendeerd
- Heel andere betrokkenen zien nu wel kansen
- Nieuwe partijen begrijpen de potentie
- Ondergrondse ontwikkeling raakt geagendeerd, specifiek en algemeen
- En ja..., de ondergrond wordt sexy
Maar dat gaan we niemand meer vertellen....

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

C O E Centrum voor
Onderzoek en
Evaluatie van
de Nederlandse
Omgevingswet **diap** diagramma

Van zo naar zo:

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

 Natuurlijk en gezond
en veilig voor mens en
milieu

Van zo naar zo:

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

 Natuurlijk en gezond
en veilig voor mens en
milieu

Of van zo naar zo:

Helene Fentener van Vlissingen
Adviseur Ingenieursbureau Utrecht

 Natuurlijk en gezond
en veilig voor mens en
milieu